

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Julius' 22-dikén, 1825.

Török 's Görög hadi történetek.

Ezek most mind olyan történetek, mellyekről már régebben is írtunk; újjal ma semmivel se' szolgálhatunk. Tsak az ezekről szóló tudósítások újjak, 's pontosabbak; 's ezen tekintetben ezek is megérdemlik, hogy kiszemelve a' M. Kurírban is közre botsáttassanak.

Egyik ezen esmeretes történetek közül a' volt, hogy Ibrahim Basa Jun. 1-ső napján egy Görög tsoportot, a' melly Modontól észak felé néhány mértföld távolságra valami hegyek között lévő kemény sántzok között tanyázott, onnét elkergetett. A' Törököknél Mainaki a' neve azon hegynek, hol ezen 1700 emberekből álló Görög tsapat tanyázott. Ezen győzedelem nagy örvendezésre szolgált alkalmatossággul Konstánczinápolyban. A' nyert győzedelmi jelek a' Serail kapujához kitétetetvén, egy úgy mondatott Bulletin is adatott-ki a' történetről, a' melly illy szavakból áll: — „

„A' Moreai Helytartó 's az ezen félszigeten lévő Török segek' vezére Ibrahim Basa, minekutánna Scaramangánál Modontól 8 mértföldnyire Lógerbe szállott, 's a' Condovinai halomról Mainakí hegyét körül vétette volna, sergeivel az ezen hegyen sántzok között tanyázó Insurgenseket megtámodta és két órai nagyon heves verekedés után őket a' Zirve nevű hegyek felé elkergette. A' lőből épített Battériákat, mellyek között a' Görögök tanyáztak, rohanás által foglalták-el a' Törökök, 's a' Rebelliseket mind özsze vagdalták (a' kik

tudniillik a' Zirve hegyére nem szaladhattak).“

A' másik már említett tárgy, Salonának a' Törökök által lett elfoglaltatása. Ezen történet következő módon jött-ki a' Hydrai ujságban egy embernek beszéde után, a' ki Május 23-dikán Athénéköl érkezett Hydrába. Így adatik elé a' dolog: — „

„A' Török tsapatok, részint a' Mesolongit ostromló armádatól, részint a' kastélyokból, részint pedig Lepantóbol tsupa járatlan úton és ösvényeken gyülekeztek vala özsze a' Séresi Issuf Basa vezérlése alatt Salona felé, 's e' volt az oka, hogy Gura 's más Görög vezérek őket észre nem vették.

„Nakó-Panurja éppen ekkor küldetett vala el 300 emberekkel, hogy a' Pente Ornea (Öt-Sas) nevű Török tanyát elfoglalja, 's mint útját arra felé folytatta, véletlenül talált szembe egy Salona felé közelgető Török tsapatot, 's ezt azonnal megtámadván vitéz verekedés lett az özszezápásból, melyben számos vitézek elhullottak; hanem a' maroknyi Görög sereg a' nagy számú ellenségnek a' szabad mezőn ellent nem állhatván, megfutamodott, 's a' Törökök útjokat Salona felé tovább folytatták, honnét a' lakosok, a' magok védelmezéséhez hozzá készülve nem lévén, elszaladtak, és ha szerentsére Gen. Gura éppen akkor meg nem érkezett volna, sok gyermek és aszszony ember elveszett volna: de így is tsak addig tartoztathatta Gura az ellenséget, míg a' gyenge nép elszaladott, 's e' meglévén, mint hogy na-

gyon kevés ereje volt azonnal vissza vonta magát, olly czéllal, hogy több sergeket gyűjtván maga mellé, nagyobb erővel térjen vissza.

„A’ S u l i o t á k ekkor Desfinában tanýáztak ’s eszekbe vévén, hogy a’ Salonába bement Törökök, a’ Görögöknek a’ Salonai kikötőhely Logerjében találtató hadi és eleségi készületeiket elvehetnék, ott a’ Törököket megelőzték, a’ magazínukba hirtelen tüzet vetettek ’s mindent felégetvén Desfinába ismét vissza mentek. Grisiotti ’s Dyovuniotti nevű Generálisok Vice Generális Lekával együtt az Ily és Proféta nevű erős klastromba zárkoztak-be, ’s ott hathatósan verekednek, ’s G u r á t várják hogy seregeit össze gyűjtván segítségekre siessen. Ezen Török seregnak Salonába lett bemenetele által néki bátrodván, mint mondják Negropontból is kitsapott egy sereg, ’s egész Beotziában le ’s fel tsavarog ’s még Attikát is fenyegeti. Az Áthéne bélieknek nagyon sajnósok ezn kinézések, részint azért, hogy mezei terméseiket még be nem takarítván méltán félthetik az elpusztittatástól, részint pedig azért, hogy G u r a, ki az hazájok-fija ’s a’ kibe ők méltán nagy bizodalmat helyheztetnek, mint a’ kinek vitéz oltalmazását magok körül három esztendeig szemlélték, most más helyen verekedvén, nem állhat elé az ő védelmekre. —

„Illy helyheztetésben szemlélvén lenni magokat az Athénebéiek, Máj. 22-dikén közönséges tanátskozásra össze gyűlekeztek, ’s állapotjokat írásba tévén, azt az Országlószékhez Nápoliba küldötték olly kérelemmel, hogy mennél hamarább megeshetik, küldjön hadi és eleségi készületeket számokra. Magok pedig arra határozták magokat, hogy addig is gabonát szerezzenek össze a’ közönséges magazínukba, ’s azokból a’ szükségétlátó vidékeknek a’ mennyi kitelhetik küldjenek, hogy az ellenségnek, ha talám oda is bé

talál ütni, annyival könnyebben ellentállhassanak. —

„Az Áthéne bélieknek illy atyai gondolkodása (így rekeszti-bé szavait a’ tudósító) nem engedi, hogy legkissebbet is kétkedhessünk a’-felől, hogy ők a’ magok hazáját az idén is olly eltökéllettséggel és vitézül fogják védelmezni, mint az előbeni esztendőkbén tselekedtek.“

Még egy hasonlóképpen esmeretes történet, mellyet ma szükségesképpen ismét meg kell említenünk, az a’ tengeri verekedés, melly a’ Kapudán Basa és Görög Admirális S a c h t u r i között, a’ Negroponti tengeren, Negropontnak O r o nevű foka és A n d r o s sziget között azon időben eléfordult, midőn a’ nevezett Török fő Vezér a’ Dardanellákat oda hagyván, az Archipelaguson folytatná evezését. Ezen tengeri tsata Jun. 1-ső és 2-dik napjai között történt. Ezen tudósítás, mellyet itt most közlünk, annyival hitelesebb, hogy ezt az Ánglus frégát C a m b r i a n Kapitánnya H a m i l t o n úr, a’ ki jelen volt a’ tsata’ idején a’ fenn-nevezett tengeren, S m y r n á b a lett megérkezése után Tisztiképpen küldötte Konstánczinápolyba. A’ Hamilton úr tudósítása ez: —,

„A’ Contre-Admirális S a c h t u r i ’ vezérlése alatt lévő Görög hadi hajók’ Osztálya, a’ Dardanellák közzül Máj. 26-kán az Archipelagusra kivezett Török hajós serget, a’ melly 3 frégátokból, 9 Korvettékből, ’s több kisebb nagyobb hadi és szállító, mind együtt ötven hajókból állott, közlelről kísérvén, midőn a’ Török hajók a’ d’ O r ó foka és Andros szigete közt találtató nem széles tsatornára megérkeztek, itt a’ Görögök haszonra fordították a’ nékiek kedvező szelet, ’s néhány Gyujtót elbótsátottak, mellyeknek egyike egy már a’ szél által megrongáltatott ’s árboczfáit elvesztett frégátot, a’ másik pedig egy Korvettét meggyujtván felégetett; egy második Korvettét pedig több Görög

hajók üzőbe vévén addig kergettek, hogy Syra szigete mellett megfeneklett, 's ennek Kapitánya, hogy a' hajó a' Görögök' kezire ne kerülhessen, minékutánna rolla az embereket a' partra kivitte, a' hajót maga meggyújtotta 's felégettette. Azon zavardásban, mellyet a' Görög Gyujtok a' Török hajók között okoztak, szállító hajót is elfogtak hatot a' Görögök. A' Kapudán Basa mind ezek után a' maga elszélesztett hajójit össze szedvén azokkal Suda felé folytatta evezését, hova Jun. 5-dikére viradó éjjel, a' nélkül, hogy a' Görögök, útjába több akadályt tettek volna, megérkezett.

Jegyzés. — Itt el nem mellőzhetjük azt a' megjegyzést tenni, hogy az e' féle tengeri verekedéseknek illy resultátuma, mint milyen vala Május' 12-dikén éjszaka Modonnál, 's azután Junius' 2-dikára virradó éjjel Andrós szigeténél, nem lehet, hogy ditsősségesnek meg ne esmertessék a' Görögökre nézve; azonban, tsak ugyan megmagyarázhatatlan az, hogy egy Anglus Kapitány, olly ember, mint a' milyennek Hamilton urat fel lehet tenni, a' ki jelen volt a' tsatán, 's a' kinek nints oka arra, hogy az egyik vagy másik résznek nyereségét vagy vesztesét olly nagyon kissebbítse, mint azokból a' tudósításokból ki lehetne hozni, melyeket némely újságlevelék, ezen Andrós szigeténél történt verekedésről, mindjárt eleintén kiadtak, miért kívánna ezeknek olly nyilvánosságosan ellent mondani? Egy újság leírhatatlannak nevezi ezen győzedelmet, 's a' tsatát a' régi Sunium most Colonna fokához, Attika' déli tsutsához, teszi; 's azt mondja, hogy a' Török hajók százan voltak jelen a' verekedésen, 's tsak 27-ten menekedhetek-meg az ez' napi veszedelemtől. Mihellyest egy újságban a' világ' eleibe kikaphat, az illy nevezetes történetnek leírása, ugyan kevés találhatik azután, hogy krisissre venné: hogy tsak ma-

gában gondoltatva is hihető lehet-e 100 hajónak 27 hijján, telyes semmivé tétette-tése, ha mindjárt egy Anglus fregát Kapitánya Hamilton úr, ki ott van a' tsata' helyén, meghatározva 's megnevezve írja is, hogy kilencz hajókból álló kárt vallottak a' Törökök; a' Görögök pedig semmit se? (Hogy egyik rész 73 hajót el veszessen, a' másik semmi kárt se valljon, bajos megfogni; hitet is nagyot kíván. Hamilton úrnak inkább hihetünk. A' Görög Kronika volt az első, a' melly ezt az Andrósi tengeri nagy verekedést, Jun. 15-dikén kiadott levelében, mint leírhatatlan győzedelmet, legelőbb kiadta, 's úgy ment által a' többekbe).

Egyéb tudósítások Konstanczinápolyból most ennyiben határozódnak:

A' Ruméliai Seraskierhez újabban néhány ágyúzó Kompaniáknak, 's pénzből és munitzióbol álló szállítványoknak kellett útnak indulni. Kandiában 4000 emberek állottak készen, hogy Moreára által szállittassanak, 's mondják, hogy Aleksándriában még 14,000 gyalogokból és lovasokból álló ármádát tart készen a' Vice-Király, hogy ha kívántatni fog, a' fija' Ibrahim Basa' segítségére Moréára, által szállittassa.

Konstanczinápolyban nevezetes újság volt most az, hogy a' Nagy Vezér olly beteg, hogy nem reménlik életben maradását. — Az is nagyon nevezetes újság, hogy Konstanczinápolyban régen nem volt se' égés, se' pestis.

Navarinna k elesését illy kevés szavakkal hirdette-ki Máj. 27-dikén a' Hydrai újság: — „Nápoliból ma estve es tudtunkra, hogy Navarin vára az eleségnek 's kiváltképpen az ivó víznek meg-

fogyatkozása miatt magát *Capitulatio* által feladni kényszerítette.

Condurioti ról az Elölülőről illy szavakkal emlékezett ugyantsak a' Máj. 27-dikén költ Hydrai ujság: — „Ő Hercegsége a' Direktorium' Elölülője *Condurioti* úr, ide 24-dikben estve megérkezze; őtet az elegésségtelenedése kényszerítette arra, hogy Nápoliból nagy kedvetlenséggel egy időskére eltávozzék.

Ugyan a' Hydrai Ujságban találtatik Máj. 27-kén még az a' tudósítás, hogy ott 25-dikben nagy örömmel inneplették a' *Modoni* öbölben Máj. 12-dikén történt ditsősséges tengeri győzedelmet. A' vígdozás szép rendel ment véghez. Díszesítette azt mindenek felett a' Szénátus' *Chrysogelos* nevű tagjának Beszéde, melyet ő a' mostani környülállásokra nézve elmondott. A' *Sphagia* szigetén elhullott Görögök' vitézségét 's magok elszánását magasztalta; némelyeknek czivakodását 's másoknak lágymelegségét méltó gyálázással festette-le, 's egyenesen tsak ezen hibáknak tulajdonította Navarin' elesését. A' tengeri sergeket nagyon magasztalta; a' Moréai sergek előtt az őket fenyegető veszedelmeket elevenen lerajzolta, az egyeséget, jó hazafiuságot, a' nemes vetélkedést, 's a' betsületre való vágyódást, lángoló tűzzel lefestette szemeik előtt.

Nagy Britannia.

A' Parlamentum' két házainak mostani ülései Jul. 6-dikán bérekesztődtek. E' végre Királyi Biztosok jelenvén-meg a' felső házba, 's ezek oda a' róstély' elejébe az alsó ház' tagjait is meghívatván, a' Lord Cancellarius illy Királyi bérekesztő beszédet olvasott-fel: — „

„Lordjaim és Uraim! Ezen ülésbéli munkátoknak elvégződése után parantsolatot vevénk ő Felségétől, hogy adnóktudotokra, melly nagyon megelégedett lé-

gyen ő Felsége a' ti fáradságos munkáitokkal. Azon buzgóságtoknak és szorgalmatosságtoknak megesmerésével köszönetet tétet néktek ő F.ge, azért, hogy Irlandia' állapotjának megvizsgálását, melyet ő Felsége néktek ezen ülések' elején ajánlott vala, folytattátok. Ő K. Felsége különös örömmre indult azért, hogy a' tsendesség 's az állapotnak megjobbúlása az Egyesült birodalomnak ezen részében lehetségessé tették azt, hogy ő Felségének azon rendkívül való meghatalmaztatásra, mellyel felruházott vala, továbbá ne légyen szükség. Ő F.ge szerentsésnek érzi magát, hogy tudotokra adathatja, hogy ezen Ország eránt minden külső Hatalmasságoktól legbarátságosabb indulatról 's a' közönséges békesség' fenn tartásának óhajtasárol való tudósítatást veszen. A' Birmánokkal való Kelet-Indiai hadakozásért szomorkodván ő F.ge, reménli egyszersmind, hogy az ezen Hatalmasság ellen fordított bátor Anglus és Indus katonák nem soká, kielégítő módon véget fognak ezen hadakozásnak vetni.

„Alsó ház béli Uraim! Ő Felsége megparantsolta nekünk, hogy köszönnük-meg azon Segedelem - summákat, mellyeket a' folyó esztendő béli szolgálatra határozottatok, 's egyszersmind hogy azon megelégedést is fejezzük-ki, melyet ő Felsége azért érez, hogy a' népnek terheit alább szállítottatok. —

„Lordjaim és Uraim! Ő Felsége megparantsolta nekünk, hogy tegyünk bizonyossá benneteket a' felől, melly mélyen érezze azon hasznokat, mellyeket ti a' Királyi alattvalóknak ezen ülések alatt az által szereztetek, hogy a' kereskedésből némely szükségtelen és oda nem alkalmas megszorittatásokat elhárítottatok, 's hogy a' keménységekből némelyeket ezen Orzágnak plántatartományait illető Systemából kihagyni jónak találtatok. Ő F.ge meggyőződött a' felől, hogy ezen eszközök

a' mi messze lévő tartományainkban találtató lakosokat meg fogják azon gondoskodásról győzni, mellyet a' Parlamentum az ő boldogittatásokra nézve bizonyít. Ezen eszközöknek az a' célzása, hogy a' plántatartományok' boldogsága az anyaországával mind jobbanjobban össze szövetessék 's egyesíttessék, 's bízik is ő Felsége, hogy ezen eszközök azon közönséges és nevedő boldogságot gyarapítani fogják, a' melyhez néktek szerentsét kívánni ezen ülés' kezdetében, ő Felségének alkalmatossága vala, és a' melly magát a' Gondviselésnek áldása által ezen Ország-
nak minden részeire kiterjeszteni meg nem szűnik."

A m é r i k a.

A' Buenos-Ayresi Respublika Congressusa, mint az ott kijövő Árgus erőssíti, állandó eltökéllettséggel folytatja elkezdett munkáit. —

Ugyan ezen Respublika nagy hadi készületeket tétet Entrerios nevű tartományában, arra az esetre, ha a' Montevideóban 's ennek vidékein megszállva lévő Brasiliai sergek oda bé találnának ütni.

A' Közép-Amerikai (Guatimalai) Respublika' S. Salvador nevű Státusa kihirdette a' maga Constitúziojában, hogy ő Catholika Religiót Uralkodónak fogja tartani, 's a' maga földjén minden más Vallásbéli Istentiszteleti közönséges gyakorlásokat, megtilt. —

Végzete a' Perut illeti táborozás' hiteles leírásának, melly a' közelébb költ M. Kurírban felbe szakadott: — „

„A' Kuskói Kommandáns azt a' hibát tselekedte, hogy nem tsak a' Capitulatziót megesmerte, hanem Miranda ellen, ki azt nem akarta megesmerni, még sereget kül-

dött. Illy hibáknak szemlélésére ki ne vesztette volna el a' bátorságot? Gen. Marotta a' Punoi Kommandáns, ki már jó ideje hogy elszakadott vala az armádatól, látván hogy mitsoda állapotra jutott Perú, már nem forgatott elméjében egyebet, hanem tsak hogy miként ülhessen hajóra 's menekedhessék-meg vagyonával együtt. Még a' Kommandánságot se' vette által senki helyette. Azon Generálisik, kik a' Capitulatiónban nem részesültek vala, Kuskóban tanátsot tartottak, hogy ki legyen idegmeddig való Vice-Király, 's Tristant az Arequipai Kommandánst választották. Ő fel is vállalta ezen fő hivatalt, 's még sok hasznot tehetett volna, p. o.: valami 2000-rig való serget össze gyűjtván azt az Olanéta' armádájához küldhette, 's a' Kuskói ágyukat 's lovasok' oskoláját, 's úgy a' Duc-de-Bordeaux nevű frégáton Európából érkezett 700 karabélyokat 's 1500 kardokat megtarthatta volna. De semmit se' tett, attól félvén, hogy ha a' Kolumbiaiakat maga ellen megharagitja, ezek őtet meg fogják a' maga véghéttelen kintseitől fosztani. A' helyett a' mit tselekedni kötelessége lett volna, azon iparkodott, hogy a' Kolumbiaiaktól hozzá küldetett Követet miként fogadhassa legnagyobb tisztelettel. Közönséges vélekedés, hogy az Északi armádánál volt tisztek a' Juninnál történt szerentsétlen lovasverekedés miatt kedvetlenültek vala el olly nagyon, hogy az Ayacuchói ütközetben semmi bátorságot és buzgóságot nem mutattak. —

„Valdeznek ellenben 's a' Déli armádának semmit nem lehet szemire vetni. Ő az Ayacuchói verekedésben is jó vezérkatonának bizonyította lenni magát. A' jobb szárny, mellyet ő vezérlett, egészen által törte az ellenséges lineát, hanem a' bal szárny nem állhatta-ki az ellenség' heves rohanásait, 's ebből következett a' Spanyol armáda' közönséges megverettetése, a' melly Dec. 9-dikén a' Perui táborozás-

nak véget vetett. Annak sem *Valdez* volt a' jóvallója, hogy a' Déli ármáda eleintén *Olanéta* ellen küldetett, a' melyből sok rosszak következtek.

„*Olanéta* valóságos Royalista ember; azt, hogy a' Vice-Király és az egyéb Perui Generálisok eránt illy nagy idegenséggel viseltetett, tsak azoknak a' kedvtelenségeknek lehet tulajdonítani, mellyeket ő ezektől 1816-ban szenvedni kénytelenített. Akkor ő nem igen nagy táalentumú embernek tartatott, de a' Vice-Király *Pezuela* őtet tsakugyan még is Generálmájorra tette; elvesztvén azonban *Pezuela* 1821-ben a' Vice-Királyságot, *Olaneta* azonnal plánizálni kezdett, 's már akkor feltette magában, a' minek végrehajtásán most kezdett iparkodni; és ő valósággal meg is erősithette volna magát Felső Peruban, tsak *Tristan* küldötte volna el hozzá az *Ayacuchói* Capitulatio után a' megmaradott sergeket 's egyéb készületeket. Már most senki se' reménlheti, hogy célját elérhesse, mert nagyon szorongattatik *Kolumbiai* Generális *Sucré* által, ki már minden tartományokat elfoglalt a' *Desaguaderóig*, 's a' mint e'-képpen az ő ereje nevedett, éppen olly mértékben kissebbedett az *Olanétaé*.

Franciaország.

Francia Országból *Trouve* nevű, lineahajós Hadnagy, megérkezett *Martinique* szigetére, a' ki azért küldetett oda, hogy a' *Gazelle* nevű frégát Kapitányától *Denistől*, a' Kommandánságot által vegye. Kapitány *Denis* pedig olly parantsolatot vett a' Francia hadi Ministertől, hogy menjen haza és adjon számot azért, hogy egy *Kolumbiai* hajóra, a' melly két ágyulövést tett a' *Gazellére*, tüzet nem adatott.

Hasonlóval vádoltatik az *Iris*' Kapitánya *Garnier* is, 's ő is vissza hívatatott Francia Országba, hogy adjon számot tselekedetéről. A' Francia Országlószeknek ezen kemény magaviselete, melyet mostanság kezdett gyakorlani az Amériki tengereken, nagyon figyelmetessé tette a' Szabad Státusoknak Országlószeküket.

Bécs.

Rudolph Császári Fő Herczeg Kardinális és *Olmützi* Fejedelmi Érsek Ő Eminentziája, e' h. 8-dikán kívánt jó egészségben Bétsbe érkezvén a' Cs. K. Udvari Burgba szállott-bé.

Portugalliai Királyi Herczeg *Beja*, Gallitziában Erdélyben és Magyar Országgon tett útozásaiabol e' h. 19-dikén Bétsbe vissza érkezett.

A' Császári Felsőgeknek útozássokrol érkezett legújabb tudósítások szerént, Ő Felsőgek útjokat *Pármán*, *Modénán* és *Legnánón* által vévén, e' h. 15-kén délután legóhajtottabb egészségben *Stra* városába érkeztek, melyről illy szovakkal emlékezett a' *Velencei Ujság* 16-dikban: —,

„Ő Cs. K. Felsőgek, kik *Legnánót* tegnap reggel jó egészségben elhagyták, délutáni 2 órakor a' *Stra* mezővárosában lévő *Pisani* gazdag palotába megérkeztek, 's az oda egy órával elébb megérkezett Vice Király és Királyné által fogadtattak 's tiszteltettek. Estve a' *Brenta*' két partjai mellett találtató minden tornyok és épületek úgy szollván egy pillanat alatt megvilágosittattak. *Ferencz* *Károly* Fő Herczeg 's *Hitvese* a' Fő Herczegné, 17-dikben várattattak *Rovigóbol* *Straba*. A' Felsőgek nem fogják e' h.

25-dike előtt ezen várost ohajtott felséges jelenlétekkel szerentsésíteni.“

A' Bankó-Aktziák Jul. 21-dikén 1215 és 7/10 forinton keltek.

Magyar Ország.

Sopronyól Junius 29-dikén. Péter Pál napja vala az az örvendetes nap, mellyen az ide való Evangelica felsőbb Iskolákban tanuló nemesebb lelkű Ifjakkól már 33 esztendőktől fogva fennálló Nemes Magyar Társaság nagy számú Úrihalgatóság jelenlétében dél után 3 órakor a' minden esztendőn tartani szokott Öröminnepét ditséretessen megüllötte. Már dél után két órakor az említett napon a' Társak díszes magyar Ornatusban öszvegyülekeztek az Auditoriumba, a' hol néhány Társokat maga mellé válosztván a' Titoknok, a' Társaság Praesesét T. T. Odor István Urat ment megtisztelni, 's ujjonnan meghívni az Öröminnepre; 's a' tisztelt Urat elkésérték az Auditoriumba, a' hol Őt a' többi nagy örömmel fogadták. Azonban elközelgetvén a' három óra, olly számossan gyülekeztek mind a' két részen lévő Úri Halgatók, hogy az Auditorium megtellene; 's a' munkás Társak illy rendeltették az oratori gyakorlást: 1. Ber'senyi László: a' Haza' oltárán lobogó áldozatok. Folyó beszédben: és mint Titoknokja a' Társaságnak, beköszöntött versekben. 2. Major Jó'sef. Viszsa emlékeztetés (bold. T. T. Raics Péter Urra) Felváltó versekben. 3. Kis János (első Könyvtárnok): Negyedik Béla' futása. Alkeus mértékein. 4. Varga János. Utazó Barátomhoz. Alkeus mértékein. 5. Horváth István. Nemzetünk Nagysága. F. b. 6. Illés Ádám. (Kintstartó) A' szabadulás Innepe. Vit. V. 7. Zmeskál István. A' Kripta.

Felv. v. 8. Horváth Jó'sef. Beled pusztulása. vit. v. 9. Szekér János. Serkentés a' nemzeti pályán. Vit. v. 10. Stephán Dániel. Nintsen tökéletes boldogság, folyó b. 11. Boda János. A' Rigó mezei ütközet. Vit. v. 12. Balog Imre. Egy ember szeretőhez. felv. v. 13. Kinar Sámuel. A' tűz. felv. v. 14. Illés Rudolf. A' Tatárok Magy. Országban. felv. v. 15. Hajnal Jó'sef. Illő a' hazáért fáradni. f. b. 16. Prépóst Ferencz. A' kenyér mezei ütközet. vit. v. 17. Illés Jó'sef. Hunyady sírhalmánál. felv. v. 18. Horváth Dániel. Győr' visszavétele. vit. v. 19. Nisnyánszky Dániel. A' halhatatlanság. f. b. 20. Perlaky János. A' Geresdi temető; felv. v. 21. Ajkay Sámuel. Kemény Simon; felv. v. 22. Kéblovsky Jó'sef. (Al-könyvtárnok.) A' nemzetiség' betsülése. Jambusokban. Az Öröminnepet bé rekesztette. Az egész Úri gyülekezet a' Társak elő menetelén való nagy megeledegéssel hagyta-el Auditoriumot; 's jóllehet a' Társak' számos volta miatt egész estvéli 6 óráig tartott a' szájalás, a' Halgatóságnak rövidnek tetszett az idő, minthogy a' Tárgyaknak külömbféle volta, 's helyes kidolgozása új-új dolgokkal gyönyörködtette és mulatta a' jelenlévőket. — Valójában ditséretes mind tzelja, mind az ezen tzelra való törekedése ezen Társaságnak, midőn a' Nemzeti nyelvnek művelése és pallérozása végett öszve áll.

A' Diétára meghívó F. Királyi Leveletjónak tartottuk, azon eredeti nyelven közleni, mellyen kiadatott, mint itt következik:

Franciscus Primus Divina favente Clementia, Austriae Imperator, Hungariae'

Bohemiae, Galiciae, et Lodomeriae
Rex Apostolicus, Archidux Austriae
etc. etc.

Prudentes ac Circumspecti Fideles
nobis dilecti!

Non modo propriae teneritudinis nostrae sensu permoti, verum votis etiam Regni Jurisdictionum ad nos humillime perlatis benigne delaturi decrevimus, ut Serenissima Imperatrix Carolina Augusta, Conjux Nostra dilectissima, sacro Regni Diademate in Reginam Hungariae inauguratur, ac solenni ritu coronetur, proque hac Reginali suo legali ritu peragenda Inauguratione et Coronatione: ex post vero caeteris quoque, quae ad utilitatem et incrementum Regni Nostri Hungariae, Partiumque adnexarum uberius constabiliendum, atque ad seros Posteris transmittendum, accomoda et proficua fore videbuntur curandis, et tractandis, universis Statibus suprafati Regni Nostri Hungariae, et Partium Eidem adnexarum Generalem Conventum seu Diaetam ad Dominicam Decimam sextam post Pentecosten in Diem undecimam affuturi mensis Septembris anni praesentis incidentem, in Liberam ac Regiam Civitatem nostram Posoniensem indicendam et promulgandam, eidemque faventibus Superis personaliter praesse statuimus. Novum Paterni nostri erga percharam Gentem Hungaricam affectus, atque propensionis testimonium edituri. Hinc vobis harum serie firmiter praecipientes benigne committimus, et mandamus, quatenus ad praescriptum Diem et Locum, certos duos, uti moris est, e medio vestri delectos et deputatos Nuncios, Viros quippe idoneos, ac pacis et publici boni amantes, citra omnem excusationem mittere, ac expedire debeatis, qui praedictae generali Regni Diaetae, una

cum reliquis Dominis Praelatis, Baronibus et Nobilibus praefatisque Regni Nostri Hungariae, Partiumque eidem adnexarum Statibus et Ordinibus interesse noverint. Curandum autem erit vobis diligenter, ut praerepetiti Nuncii Vestri ad praescriptum terminum ibidem certo, et infallibiliter compareant, secus sub poena, in generali Regni Decreto expressa non facturi. Vobis in reliquo gratia nostra Caesareo Regia benigne propensi manemus. Datum Bergomii in Italia die 3 mensis July, Anno Domini 1825 Franciscus m. p. Princeps Franciscus Koháry m. p. Ignatius Markus m. p.

T u d ó s í t á s.

Alább írtt T. N. Zemplény Vármegye S. A. Újhely várossában lakozó Katlanos (rézmíves) Mester, a'ki Helvetzia, Moszka, Lengyel, Burkus Országokban, és az egész Német Birodalomban különbféle hosszszas tapasztalások, és gyakorlások által magát mesterségében tökéletesítette, ajánlja a' T. Publikumnak kész szolgálatját a' közönséges Katlanos munkákon, tűz ellen való Vizi-puskákon, 's az úgy nevezett Z i n c k fedéllel (mely Berlinben 1816-ban találtatott fel, 's a' Királyi Residentiát, 's más jelesebb épületeket azal fedtük) Templomok, 's más jelessebb épületek fedésén kívül különbféle hasznos, 's a' tűzi fát igen megkímélő mesterséges Pálinka főző Machináknak elkészítésére, mellyeken 24 óra alatt 14. 15. 16. 17. 18-szor is lefoly azonnal a' tiszta, 's leg erősebb próbát kiáló Pályinka tökéletes voltáról, felállításáról, és jó folyamatban való hozásáról a' feleletet magára vállalván

Klein Károly
Katlanos Mester.